

2025-04-01

Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.dl@regeringskansliet.se

Remittering av betänkandet Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56)

Svenska Bankföreningen ställer sig positiv till att en översyn av kapitalförsörjningen för lantbruksföretagare har genomförts och att åtgärder föreslås för att mildra de försörjningsproblem som noterats för lantbruksföretagare. Bankföreningen anser emellertid att föreslaget om en statlig kreditgaranti eller annat finansiellt instrument hade tjänat på en bredare analys av utformningen av stödet, framför allt i ljuset av den kritik som fördes fram i samband med de kreditgarantier för mjölkföretag som Näringsdepartementet föreslog 2015¹. Bankföreningen vill även lyfta att Jordförvärvsutredningen i sitt uppdrag, dir 2023:157, har att genomföra en översyn av jordförvärvslagen i syfte att främja sysselsättning och boende på landsbygden och att underlätta för ägarskiften i jordbruksföretag. Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion och Jordförvärvsutredningen har delvis överlappande uppdrag varför det är viktigt att samordning i någon form sker.

Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion (Utredningen) lyfter att fortsatt investeringsvilja hos jordbruksföretagen är en av de viktigaste faktorerna för en starkt konkurrenskraft. För att utöka produktionen i enlighet med livsmedelsstrategins mål, och för att kunna genomföra generation- och ägarskiften behöver, enligt utredningen, fler animalieproducenter få möjlighet att låna det kapital som krävs. Utredningen föreslår mot denna bakgrund statliga kreditgarantier eller

¹ [varandringsbudget-for-2015-hela-dokumentet-prop.-20141599](#), Budgetpropositionen 2016, 2015/16:169 Kreditgarantier till lantbruket, [Kreditgarantier till lantbruket \(Svar på skriftlig fråga 2015/16:169 besvarad av Statsrådet Sven-Erik Bucht \(S\)\)](#) | Sveriges riksdag

annat finansiellt instrument om 1 miljard kronor till lämplig aktör som erbjuder lån till svenska lantbruksföretagare.

Gällande kapitalförsörjningen för lantbruksföretag noterar Utredningen att med en allt äldre lantbrukskår finns behov av generationsskifte på många gårdar. Ökad reglering av bankerna och deras risktagande har enligt utredningen begränsat möjligheten för lantbruksföretagen att låna till större investeringar. Vidare anger Utredningen att bristande lantbrukskompetens på många banker bidrar till att det är svårt att få låna de belopp som krävs och att det också handlar om att investeringarna inte bedöms lönsamma. Utredningen betonar att det generellt är unga företagare som har svårast att få de lån som krävs.

Bankföreningen: Det bör inledningsvis noteras att bankerna besitter en bred kompetens inom lantbruksområdet, såväl inom jord- som skogsbruk, och har både kunskap och förmåga att analysera lantbruksföretags och den enskilda lantbrukarens ekonomiska förutsättningar.

För bankerna är en växande lantbrukssektor ett prioriterat område och bankerna nekar inte en kredit där kreditförhållandena är sådana att gäldenären både vill, kan och har förutsättningar att fullfölja ett kreditåtagande. Det är dock en stor spridning mellan företag/företagare som har förutsättningar för långsiktig ekonomisk tillväxt och sådana som inte har det. Skillnaden mellan de 25 procent mest lönsamma och de 25 procent minst lönsamma lantbruksföretag/företagare är betydande, vilket måste beaktas när man diskuterar medel för att nå livsmedelsstrategins mål. Vidare kan konstateras att den vanligaste orsaken till att bankerna inte beviljar krediter till lantbrukssektorn är bristande återbetalningsförmåga, inte bristande säkerhet.

Det bör också poängteras att banker måste följa de lagar och riktlinjer som behöriga nationella och internationella regeltagare beslutar om. Banken kan inte bortse från att långsiktig och hållbar lönsamhet med positiva kassaflöden är något som i ramverket viktas högt. För att utlåning till rimlig ränta ska vara företagsekonomiskt försvarbar krävs dessutom att sannolikheten för att ett lån återbetalas är hög. En otillräcklig återbetalningsförmåga kan inte kompenseras med ytterligare säkerhet, till exempel i form av den nu föreslagna kreditgarantin.

Även utformningen av garantin behöver beaktas och utredas närmare, till exempel om garantin pga. reglerna för statsstöd blir i form av enkel borgen i stället för proprieborgen. Eftersom lantbruksföretagen i Sverige till övervägande del bedriver verksamheten i enskild näringsverksamhet torde en garanti i form av enkel borgen inte vara ändamålsenlig eller upplevas som attraktiv.²

² Det kan noteras att frågan om statlig kreditgaranti har prövats tidigare i ett försök att stödja lantbrukssektorn under den s.k. mjölkkrisen 2013–2015. De föreslagna garantierna fick då ett

Det kan vara en väg framåt att öppna upp för andra aktörer att agera som kreditgivare med kreditgarantier som kan vara villiga att ta del av risken.

Vid sidan av de förslag som Utredningen lyfter ser Bankföreningen att andra stödjande åtgärder kan vara värda att analysera. Det kan avse rådgivning till lantbruken/företagarna i syfte att främja en hållbar utveckling, stärka eller utveckla kunskapsnavet för företagsledning och entreprenörskap samt att inom ramen för befintliga stödprogram, till exempel Klimatklivet, utvidga stödet till andra investeringar som är viktiga för det svenska jordbrukets klimatomställning, bl. a investeringar i (om)byggnation av djurstallar, täckdikning eller i bevattningsdammar.

SVENSKA BANKFÖRENINGEN

Hans Lindberg

negativt mottagande av bankerna, varefter Näringsdepartementet valde att inte låta föreslagna garantier träda i kraft.